

KKIKÉPZÉS – FELKÉSZÍTÉS

A LOGISZTIKAI CSAPAT - SZAKKIKÉPZÉS MEGHATÁROZÓ ASPEKTUSAINAK VIZSGÁLATA AZ ÖNKÉNTES HADERŐRE TÖRTENŐ ÁTTÉRÉS FÜGGVÉNYÉBEN

Sári Gábor¹

A Magyar Köztársaság Országgyűlése 61/2000. (VI.21.) OGY számú határozatával elfogadta a Magyar Honvédség hosszú távú átalakításának irányairól szóló előterjesztést, melyben kijelöli a már megkezdett haderőreform sikeres megvalósítása érdekében prioritásként kezelendő célokat, feladatokat, a végrehajtás nagybani időkereteit, valamint a társadalmi-gazdasági feltételrendszer biztosításának követelményeit.

A határozat kimunkálói – a hazai realitásokon és szükségszerűségeken túlmenően – érdemben figyelembe vették a NATO tagországok által elfogadott új Stratégiai Koncepció (SC) és Védelmi Képességek Kezdeményezés (DCI) című dokumentumokban rögzített elveket és követelményeket, valamint a *szövetséges haderők fejlesztésének legfontosabb területeit. Többek között:* Bevethetőség és mobilitás. Fenntarthatóság és a NATO műveletek új rendszerű logisztikai támogatása. Hatékony fegyverzet és felszerelés. A csapatok és az infrastruktúra túlélőképessége. A vezetés és információs rendszerek elsődleges fejlesztésének követelményei.

A Magyar Honvédség átfogó modernizációjának alapvető célkitűzése a képesség alapú nemzeti haderő² kialakítása. Ez olyan – a korábbi alkalmazási elvektől eltérő – új képességeket is jelent, mint az országhatáron kívüli bevethetőség és mobilitás, ami alapvető feltétele a szövetségi kötelezettségek és az európai biztonsági rendszer szervezeteiben való érdemi részvétel teljesülésének. Mindehhez elengedhetetlen a MH kompatibilitásának és interoperabilitásának megteremtése.

---

¹ Sári Gábor őrnagy, MH Légierő Parancsnokság, Logisztikai főnökség, művelettervező főtitst.

² A haderő képesség a fegyveres erők katonai és egyéb műveletekre való felhasználhatóságának általános képessége, amelynek legfontosabb összetevői a koncepcionális (gondolati, elvi), a morális (motivációs, vezetési, gondolkodási) és fizikai (harci eszközök, erők, források) komponensek.

Természetesen továbbra is a területi sérthetlenség és a szuverenitás megőrzése a fegyveres erők legfontosabb küldetése és ennek nemcsak nemzeti, hanem szövetségi keretekben is meg kell felelniük. Különösen igaz ez a magyar légierőre vonatkozóan, mivel az ország légterének ellenőrzése és védelme a NATO-tagság első napjától kezdve az egységes közös légvédelem rendszerében valósul meg.

A haderő átalakítás és modernizáció elvileg csak egy tudományos igénnyel kimunkált *Nemzeti Biztonsági Stratégia*, az ebből származtatott *Katonai Stratégia és korszerű katonai doktrínák* figyelembevételével tervezhető meg az elvárható hatékonysággal. Probléma, és a magyar haderőreform kényszerű sajátossága, hogy ezeket a meghatározó jelentőségű dokumentumokat nálunk az átalakítás feladataival párhuzamosan kell kimunkálni. Jelenleg csak tervezetek léteznek, elfogadásuk várható ideje bizonytalan. Ebből következően pedig a haderőreform feladatai egyrészt a *biztonságpolitikai alapelvek*, a Magyar Honvédség egészét érintő *stratégiai felülvizsgálat* tapasztalatainak elemzése, a hazai tudományos műhelyek kutatási eredményei, az Észak-atlanti Szerződésből eredő követelmények, másrészt a NATO modernizációs programjainak figyelembevételével kerültek kimunkálásra.

A Magyar Honvédség hosszú távú átalakításának irányairól szóló OGY határozat hangsúlyozza, hogy a honvédség átalakítását és fejlesztését a Magyar Köztársaság biztonságpolitikai helyzetével, az ország gazdasági teherbíró képességével, a NATO tagsággal járó követelményekkel, az ország nemzetközi szerepvállalásával, továbbá a kor követelményeivel összhangban kell megtervezni és végrehajtani.

A határozat kimondja: „Az átalakításnak ki kell terjedni a haderő életének minden területére, így a Magyar Honvédség hadrendjére, szervezeti felépítésére, vezetési rendjére és alkalmazási elveire, a harckészültség és mozgósítás, a hadkiegészítés, a felkészítés és kiképzés rendszerére, a haditechnikai eszközök cseréjére és korszerűsítésére, a tervezés rendjére, a gazdálkodás rendszerére.....”³

A hosszú távú- fokozatosan, több lépésben végrehajtandó – átalakítás fontos rendező elveként és egyik kiemelt céljaként határozza meg, *hogy „az általános hadkötelezettség fenntartása mellett, a jelenlegi, so-*

---

³ 61/2000 (VI.21.) OGY határozat.

rozáson alapuló, reguláris haderő átalakításának folytatásával meg kell alapozni a professzionális haderőre történő áttérés lehetőségét.”⁴

E követelményekhez kapcsolódóan lerögzíti: „***a hadkiegészítés és toborzás rendszerét az új követelményekhez kell igazítani, és hatékony működéssel biztosítani a hivatásos, a szerződéses – és sorállomány kellő számú és minőségű utánpótlását” „...meg kell vizsgálni a területvédelmi erők átalakításának, a Nemzetőrség létrehozásának szervezeti, anyagi, technikai lehetőségeit, és feltételeit.”***

A magyar fegyveres erők létszámának eddigi jelentős arányú létszámcökkentését, az OGY által meghatározott perspektivikus létszámkereteket és belső létszámarányokat – a gazdasági szükségszerűségeen túlmenően – a világ fejlett országaira általánosan jellemző társadalmi, tudományos-technikai és biztonságpolitikai tendenciák is indokolják

A jelenlegi kormány – egyetértve az Országgyűlési határozat tartalmi megállapításaival – az önkéntes haderőre történő áttérést a kormányzati ciklus végéig fokozatosan megvalósíthatónak tartja.

Mivel az önkéntes haderőre történő áttérés a hadkiegészítési és kiképzési rendszer újragondolásán kívül a logisztikai rendszert érinti leginkább, tanulmányomban a logisztikai területre vonatkozóan vizsgálom meg az áttérésből fakadó főbb kérdéseket és próbálom azokat a teljesség igény nélkül megválaszolni.

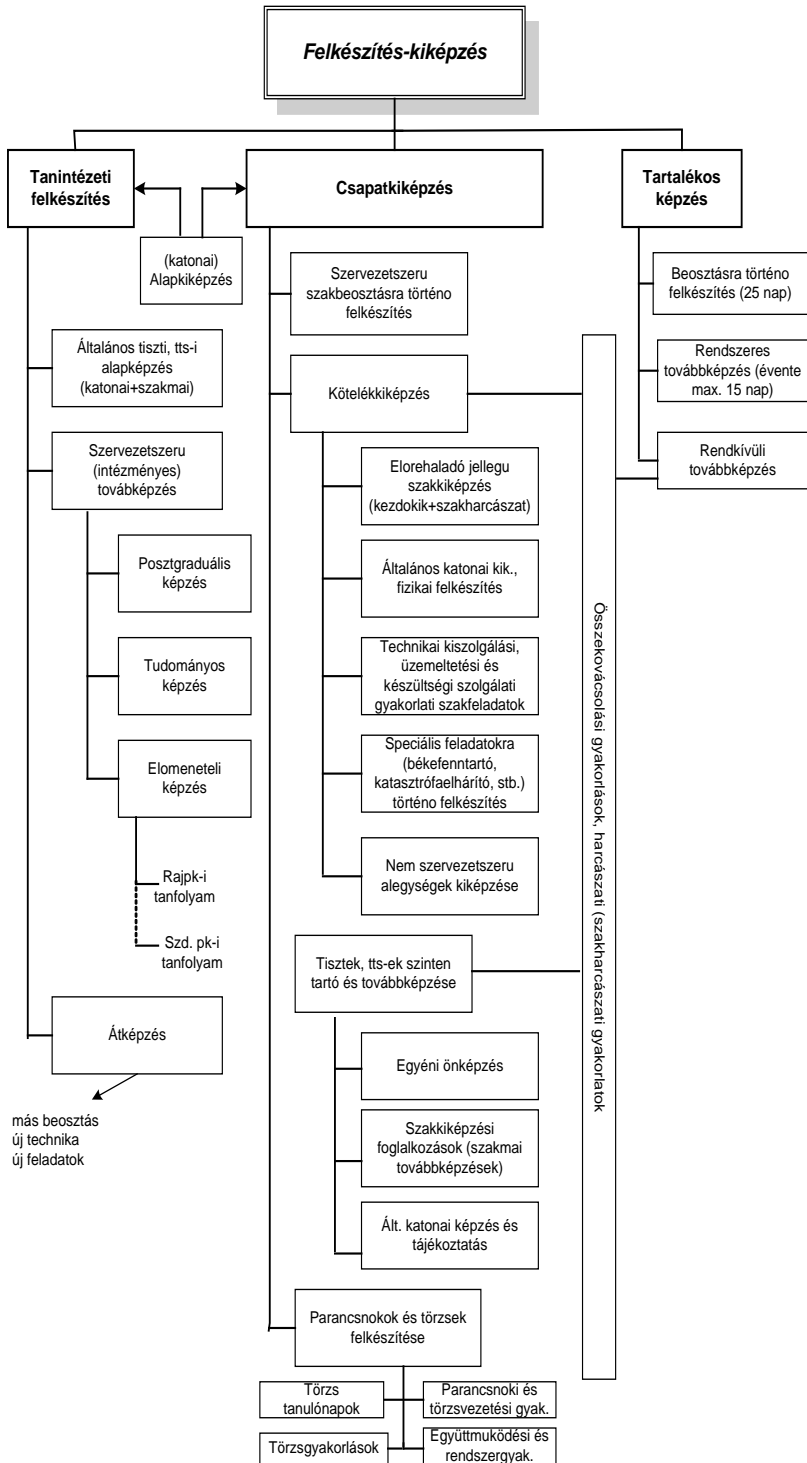
A logisztikai csapat szakkiképzés célja, és helye a kiképzés rendszerében

A logisztikai csapat szakkiképzés a kiképzési rendszer (logisztikai szakkiképzési alrendszer) meghatározott eleme (alrendszere), melynek célja a béke és háborús körülmények közti logisztikai tevékenység ellátásához szükséges ismeretek, készségek, jártasságok, képességek és automatizmusok megszerzése és megszilárdítása a csapatoknál.

Ezen rendszerszemléletű megközelítés alapján próbáljuk meg meghatározni a logisztikai csapat szakkiképzés helyét a kiképzés rendszerében.

---

⁴ 61/2000 (VI. 21.) OGY határozat.

Az ábra alapján megállapíthatjuk, hogy a csapatkiképzés rendszere átfogja a legénységi állomány, tiszti, tiszthelyettesi állomány, azon belül a parancsnoki és törzsállomány csapatoknál folyó kiképzését, felkészítését. Új elemként jelenik meg a parancsnokok és törzsek felkészítése, melyet a közelmúltig nem a csapatkiképzés rendszerében, hanem azzal párhuzamosan vizsgáltak.

A csapatkiképzés fő elemei:

- a katonai alapkiképzés tanintézetén kívüli része, melyre még külön ki fogok térni,
- szervezetszerű beosztásra történő felkészítés, mely a csapatnál ellátandó konkrét szakbeosztásra készíti fel a legénységi állományú katonát, a logisztikai szakbeosztások esetében, pl. típusát-képzési, felépítmény-kezelési, lokátor kezelői típuskiképzés,
- tisztek, tiszthelyettesek szinten tartó és továbbképzése,
- parancsnokok és törzsek felkészítése,
- összekovácsolási gyakorlatok, harcászati, szakharcászati gyakorlatok. *Ezeket korábban a parancsnokok és törzsek felkészítése részének tartották, azonban ez a szemlélet alapvetően hibás!* A gyakorlatokon, gyakorlatokon nemcsak a parancsnokok és törzsek, hanem a nem parancsnoki állományú és törzsön kívül szolgáló tisztek és tiszthelyettesek is részt vesznek, nem beszélve a legénységi állományról. Különösen fontos ez a logisztikai állomány esetében, ahol *a tiszti, tiszthelyettesi beosztások nagy része nem parancsnoki és a csapat logisztikai szervek esetében a logisztikai és repülő-műszaki zászlóalj a törzsön kívül helyezkednek el.* Ugyanakkor a logisztikai szakállomány a gyakorlatok, gyakorlatok fontos résztvevője.

A logisztikai csapat-szakkiképzés a felsorolt elemeken keresztül megy végbe, a kiképzés és a felkészítés konkrét logisztikai szakmai tartalmával.

Az önkéntes haderő elveinek megfelelő szakkiképzési rendszer jellemzői

1. Az önkéntes haderő kiképzésének fő célja a professzionista színvonalú feladat-végrehajtásra történő felkészítés. Az önkéntes haderőre történő áttérés nemcsak a sorkatonai szolgálat békeidőszaki szüneteltetését jelenti, hanem olyan szemléletváltást, mely a honvédség feladatrendszerében biztosítja a kiképzés prioritását, a feladatokhoz rendelt differenciált végrehajtását. A Magyar Honvédségnek a jövőben olyan feladatok végrehajtására kell képességekkel rendelkezni (a VFIB által megállapított ambíció szinteket figyelembe véve) amelyek egyértelműen eltérnek azoktól, amelyeket a múltban kellett végrehajtani. Ez az új helyzet megkívánja úgy az egyéni, mint a kollektív kiképzés megváltoztatását, a kiképzés és a felkészítés filozófiájának, strukturájának felülvizsgálatát.

Ennek alapján az önkéntes haderő logisztikai szakállománya kiképzésének és felkészítésének általános elvei a következők:

- Az önkéntes haderőkben – az utánpótlás sajátos rendjéből eredően módosulnak a harckiképzés belső arányai. A hosszabb (2-22 évig terjedő) szolgálati idő következtében összességben kevesebb időt kell fordítani a legénységi állományú katonák egyéni alap- és szakalapozó kiképzésére (egy adott időszakban kisebb létszámot kell utánpótlás céljából kiképezni, ami a költségek szempontjából kedvezőnek tekinthető).
- A harci szervezetben folytatott kötelékkiképzés, a szakfeladatok készség szintű begyakorlása és folyamatos szinten tartása lényegesen több időt és nagyobb ráfordítást igényel, mint a hadkötelezettség alapján létrehozott katonai szervezeteknél.
- A logisztikai szervezetek kiképzése a készenléti kategóriákba sorolásnak megfelelően differenciált.
- A kiképzés NATO TACEVAL követelmények szerinti.
- A felkészítés és kiképzés NATO szabványok és előírások, valamint a Nemzeti Biztonsági Stratégia, Nemzeti Katonai Stratégia és az ezekre épülő doktrínáknak megfelelően történik.
- Modulszerű kiegészítési rendszer. Hadiszervezetre történő áttérés esetén elsődlegesen nem a békében is meglévő egyes szervezeti

elemek (alegységek, részlegek, kezelőszemélyzet) beosztottjainak **létszámát** kell növelni, célszerűbb az egységeket **komplett szervezeti elemekkel** bővíteni. Ez a modulszerű kiképzési rendszer nemcsak a logisztikai szervezetekre, hanem az egész haderőre érvényes elvnek kellene lenni.

- Modulszerű alkalmazási rendszerre történő felkészítés prioritása (az alkalmazott erőhöz viszonyított logisztikai támogatást elve).
- A NATO felajánlott erők logisztikai állományának felkészítésének kiemelt kezelése (Az állományt elsősorban olyan szerződéses katonákkal kell felvenni, akiknél az általános és szakalapozó kiképzés minimális idejű, sorkatonai szolgálatukat ilyen, vagy hasonló beosztásban töltötték. Amennyiben erre nincs lehetőség, az újonnan felvett állomány szakkiképzését külön alegységben szervezve kell végrehajtani).
- Önkéntes tartalékos állomány biztosítása és kiképzése a feladatokhoz mérten differenciált.

2. Az elvekből kitűnik, hogy a kiképzés két fő rendező elve a differenciáltság és a modularitás. A differenciáltág követelményének egyik fő alapidokumentuma a *NATO Szövetséges Erők Európai Főparancsnoksága Haderő követelményei (ACE FORCES STANDARDS)*, a légierő esetében a III. kötet.

Ennek alapján az erők a következőképpen differenciálhatók:

a) telepíthetőségi képességük alapján:

- telepíthető erők (Deployable Forces. DF),
- helyben maradó erők (Inplace Forces).

b) készenléti tartományuk szerint:

- **magas készenléti erők (HRF)**, melyek a telepíthető erők állományán belül magukba foglalják a szövetség bevonulást előkészítő képességét. Készenléti tartományuk 0-90 nap.
- **alacsonyabb készenléti erőket (FLR)** azok a csapatok alkotják, melyek a kollektív védelemhez, bizonyos környezetben a korábbi megerősítéshez és akár a szövetség területén belül, akár azon kívül zajló, nem az V. cikkely szerinti válságreagáló hadművelet

végrehajtásához és a csapatok rotációjához szükségesek. Készenléti tartománya 91-180 nap.

- **hosszú felállítású erők (LTBF)** a hosszú időtartamú felállítás és megerősítés képességét képezik a legrosszabb, de nagyon távoli esetre az V. cikkely szerinti kollektív védelem nagy kiterjedésű hadműveleteihez. Ezt a képességet a tartalékosok mozgósítása útján való megerősítési tervekkel, vagy amikor szükséges az erők átszervezésével kell végrehajtani. Készenléti tartományuk több mint 365 nap.

A felsorolt szempontokat figyelembe véve az erők csoportosítása az alábbiak szerint alakul:

telepíthető erők

<i>erők típusa</i>	<i>kész. tartomány</i>	<i>kész. kat.</i>
HRF	0-90 nap	1-8.
FLR	91-180 nap	9.
LTBF	több mint 365 nap	11.

helyben maradó erők

<i>erők típusa</i>	<i>kész. tartomány</i>	<i>kész. kat.</i>
HRF	0-90 nap	1-8.
FLR	91-180 nap	9.
LTBF	több mint 365 nap	11.

Települő Erők Magas készenlétű erői esetében az 1-3. készenléti kategóriába besorolt szervezeteket kettőévente (ideális esetben), a 4-8. készenléti kategóriákba tartozókat négyévente NATO gyakorlat keretében fel kell mérni. Országon kívüli település minimum 4 évente egyszer. Az alacsony és hosszú felállítási idejű erőinek részt kell venni éles gyakorlatokon.

Helyben Maradó Erők Magas készenlétű erői esetében az 1-3. készenléti kategóriába besorolt szervezeteket kettőévente (ideális esetben), a 4-8. készenléti kategóriákba tartozókat négyévente NATO gyakorlat

keretében fel kell mérni. Az alacsony és hosszú felállítási idejű erőinek szintén részt kell venni éles gyakorlatokon.

A felkészítést meghatározó másik elem a modulitás, vagyis, a települő erőkhöz település – hazai, illetve külföldi – esetén modulszerűen csatlakozó logisztikai szervezetek vannak kijelölve. Ezek a logisztikai alegységek alkalmazáson kívüli időszakban (alaphelyzetben) az ezred (dandár, bázis) stacioner logisztikai feladataikat végzik a logisztikai (re.-műszaki) zászlóaljon belül, alkalmazás esetén pedig az alkalmazott erők állományába kerülve végzik annak logisztikai biztosítását a települő erők konkrét feladatai szerint.

Mivel a kiképzés hangsúlyát a felajánlott erőkre kell helyezni, ezért vizsgáljuk meg a hozzájuk csatlakozó logisztikai alegységek felkészítésének jellemzőit.

A légi erők katonai szervezetei közül a következő erők kerülhetnek várhatóan felajánlásra:

2004 végére:

- 2 MISTRAL lérak. üteg,
- 2 Mi-8 szállító helikopter,
- 4 MiG-29 repülőgép,
- Légi vezető-irányító Központ.

2005 végére a meglévőkön kívül:

- további 4 MiG-29 repülőgép,
- 2 db Mi-17 légi-mentőhelikopter.

2006 végére:

- 2 harcihelikopter század (4-4 Mi-24),
- 3 db 3D radarállomás.

A fentiek mind magas készenlétű alakulatok (Forces of High Readiness), vagyis készenlétű tartományuk 0-90 nap. A hozzájuk település esetén modulszerűen csatlakozó logisztikai alegységek készenlétű ideje is természetesen ennek megfelelő. Az állománytáblákban a reagáló erőkhöz

csatlakozó külön megjelölt logisztikai alegységek – melyek rendelkeznek a **biztosításhoz szükséges célirányos képességekkel – felkészítésének két fontos jellemzője van:**

- feladat szerinti kiképzés,
- kétszakaszos kiképzés.

Az első jellemző magától értetődő, a települő erők feladata meghatározza a logisztikai biztosítás jellegét is.

A második jellemző az újfajta kockázati tényezők jellegéből adódik. Mivel az összes kijelölt erőnk minimum 5 napos készenléti idejű, ezért a logisztikai szakalegységek kiképzését is ez szerint kell végezni, vagyis:

Békeidőszakban a hangsúlyt az általános logisztikai feladatokra kell helyezni, a kötelékkiképzést raj, szakasz, csoport szinten kell végrehajtani. Településkor a készenléti idő alatt, – mely, mint úrtam, minimum 5 napos – kell a kötelékek összekovácsolását és a konkrét feladatra történő felkészítést végezni.

A légierő alegység tevékenysége szorosan kapcsolódik a felajánlott erőkhöz. Rendeltetése a jövőben külföldön végrehajtásra kerülő műveletek logisztikai támogatásának szervezése, végrehajtása, a speciális, csak a légierő által használt és rendszeresített eszközök alkalmazásához és fenntartásához szükséges anyagokkal való ellátás, utánpótlás biztosítása, emellett légierő szintű befogadó nemzeti támogatási feladatok végrehajtására is alkalmazható.

Szervezete szintén modulszerűen fog felépülni, az alkalmazásra kerülő erők és eszközöknek megfelelően.

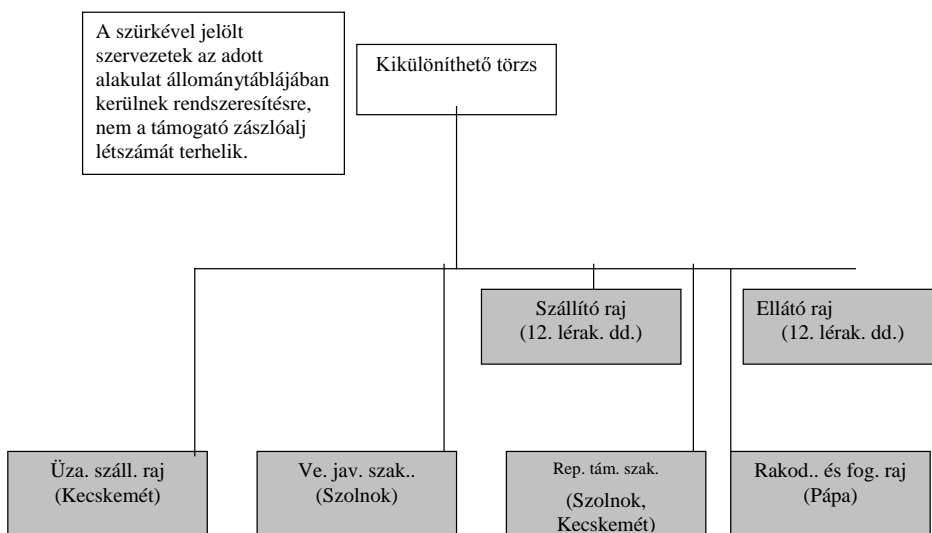
Az NTE/BVT alegység törzse a veszprémi támogató zászlóalj szervezeti eleme lehet, a speciális képességeket biztosító alegységek a légierő különböző alakulatai (rakétadandár, helikopter ezred, repülőbázis, bázis repülőtér) logisztikai szervezetében kerülnek kialakításra. Alkalmazás esetén a törzs kikülönülhet és az adott alakulatnál meglévő moduljával, csatlakozik az alkalmazásra kerülő erőkhöz.

A szakkiképzés tekintetében a modulok általános szakkiképzéséért az adott logisztikai alegységparancsnok felelős, a légierő századparancsnok alkalmazáson kívül csak a törzs és a műveletbiztosító raj szakkiképzését (és természetesen általános katonai kiképzését) végzi. Ennek keretében a szakfelkészítést egyrészt a laktanyában, másrészt a

légierő különböző szintű gyakorlatain történő részvétel keretében hajtja végre.

A kiképzési követelményeket a légierő század felügyeletével megbízott tervező tiszt szakmai javaslata alapján (a szakkiképzési tiszt közreműködésével) az A4 főnök szabja meg. Feladatukba tartozik a kiképzett-ség ellenőrzése, a szakkiképzési tevékenység koordinálása.

Alkalmazás esetén a készenlét eléréséig tartó időszakban a konkrét feladatra történő szakkiképzésért a modulok tekintetében is a légierő századparancsnok a felelős, aki ezen időszakban a törzs és a modulok összekovácsolását is irányítja.

3. A logisztikai szervezetek vonatkozásában a felelősségi, hatás – és jogkörök valószínűleg változni fognak. A logisztikai zászlóaljparancsnok meg növekedett szerepe által a szakkiképzés rendszere lineáris vonalúvá válik, a szakmai követelmények érvényesítését a logisztikai zászlóaljparancsnok közvetlenül végre tudja hajtani. Ezzel együtt a szakkiképzés színvonalának emelése érdekében szükség volna az S4 törzsekben egy szakkiképzési tiszti beosztásra, ki az S4 főnök követelménytámasztó munkáját a szakági kiképzési oldalról támogatná.

Mivel a kiképzés-technikai szakanyag ellátás a logisztikai rendszer része lesz, a szakkiképzés kiképzési anyageszköz ellátása is valószínűleg javulni fog.

Az A4 főnökség vonatkozásában a szakkiképzés rendszere nem fog gyökeresen változni. Az alárendelt alakulatok, ill. az A4 főnökség tiszti, tiszthelyettesi állománya általános szakkiképzésének koordinálására, a szakági követelmények közvetítésére az alárendelt felé mindenképpen szükséges – az S4-hez hasonlóan – szakkiképzési tiszti helyet rendszeresíteni, ki munkáját az MH ÖLTP kiképzési főnöksége, a szakkiképzési programokat kiadó MH szintű szakági főnökségek, illetve az A4 főnök útján, az A4 szakági tisztjeivel, valamint az A3 főnökséggel együttműködésben végeznék.

Összegzés, következtetések

Jelenünkben a logisztikai csapat-szakkiképzési rendszere több arcot mutat:

- Egyrészt a tervezett szakkiképzést a logisztikai feladatok permanens volta igencsak megnehezíti, a szervezett foglalkozásokra gyakran sem idő, sem megfelelő kiképző állomány nem áll rendelkezésre.
- Másrészt a napi állandó feladat végrehajtás által az állomány folytonos szakkiképzésen megy keresztül, s nap mint nap a gyakorlat bizonyítja ennek eredményét.

Ez az eredményesség azonban megtévesztő lehet. A napi rutin-tevékenység nem készít fel azokra a tevékenységekre, melyek a Honvédség megváltozott feladatrendszere megkövetel. A jövő szakkiképzési rendszerében kiemelt szerepe van a logisztikai főnöki, zászlóaljparancsnoki állománynak, akik letéteményesei lesznek az eredményes szakkiképzésnek. Ahhoz, hogy ez megvalósuljon, bizonyos szemléletváltásra is szükség van.

A sorkatonai szolgálat békeidőszaki szüneteltetése nem azt jelenti, hogy ezután nincs szükség kiképzésre. A kiképzési folyamatnak soha nincs vége, mindig létezik következő, magasabb szint, mindig jönnek olyan új feladatok, melyek ismeretlenek az alapképzésen túlesett tiszti, tiszthelyettesi és a sorkatonai szolgálatot teljesített szerződéses legénységi állomány előtt (akiknek száma a sorkatonai szolgálati kötelezettség

felfüggesztése és a női állomány számának növekedése miatt az idő előrehaladtával egyre kevesebb lesz). A logisztikai biztosítást irányító, koordináló és végrehajtó szervezetek ezt mindenképp szem előtt kell tartaniuk, hiszen a jobban kiképzett állomány szakfeladatait is eredményesebben, gyorsabban végre tudja hajtani.

Az önkéntes állomány létszamarányának eddigi alakulására jellemző gyakran kedvezőtlen tendenciák – az indokolt igényektől messze elmaradó anyagi és szociális juttatásokon túlmenően – jelentős mértékben a honvédség megtartó képességének elégtelenségéből, a kötelékkiképzést folytató szervezeteken belüli „*kvázi munkanélküliségből*”, a folyamatos, megfelelő logisztikai háttérrel rendelkező, színvonalas harckiképzés hiányából, és a kiképzést helyettesítendő – esetenként megalázó – pótcselekvésekből erednek.

Mindebből következően a kiképzés feltételeinek és szervezettségének javítását az átalakítási folyamatban prioritásként kell(ene) kezelni, ennek hiányában mérhetetlen károkat szenved a Magyar Honvédség társadalmi presztízse, és kérdésessé válhat a haderő-átalakítás célkitűzéseinek időbeni teljesülése is.